"Ανάπτυξη Συνολικής Νομοθεσίας κατά των Διακρίσεων: Θεμελιώδεις Αρχές".

Τι είναι η συνολική νομοθεσία κατά των διακρίσεων;

Η συνολική νομοθεσία κατά των διακρίσεων είναι ένας **νόμος που υιοθετείται με σκοπό και αποτέλεσμα την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας για όλους.** Για να θεωρηθεί συνολική, η νομοθεσία κατά των διακρίσεων πρέπει να **απαγορεύει όλες τις μορφές διακρίσεων** με βάση **όλους τους λόγους που αναγνωρίζονται από το διεθνές δίκαιο,** σε **όλους τους τομείς της ζωής που ρυθμίζονται από το νόμο**, να προβλέπει την **αποτελεσματική επιβολή** του δικαιώματος και να **επιβάλλει θετικά μέτρα** για την αντιμετώπιση ιστορικών, διαρθρωτικών και θεσμικών διακρίσεων. Η συνολική νομοθεσία κατά των διακρίσεων διαφέρει από την ειδική νομοθεσία για τον λόγο ό,τι η τελευταίαεπικεντρώνεται στα δικαιώματα μιας συγκεκριμένης ομάδας ή σε διακρίσεις που συμβαίνουν σε έναν συγκεκριμένο τομέα.

Σε ένα πλαίσιο όπου η ανισότητα λαμβάνει πολλές μορφές και προκαλείται από μυριάδες παράγοντες σε διάφορους τομείς, η θέσπιση, επιβολή και εφαρμογή συνολικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων είναι ένα απαραίτητο και βασικό πρώτο βήμα που τα κράτη πρέπει να λάβουν. Αυτοί οι νόμοι έχουν ως αποτέλεσμα την απαγόρευση όλων των μορφών διακρίσεων, την προώθηση της ισότητας και την ενίσχυση της διαφορετικότητας σε όλους τους τομείς της ζωής. Ειδικότερα, η θέσπιση και εφαρμογή συνολικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων είναι κλειδί για την πραγματοποίηση των δικαιωμάτων ομάδων που διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο διακρίσεων και περιθωριοποίησης, συμπεριλαμβανομένων εθνικών ή εθνοτικών, θρησκευτικών και γλωσσικών μειονοτήτων. Εντούτοις, η υιοθέτηση συνολικής νομοθεσίας από μόνη της δεν επαρκεί για την ουσιαστική καταπολέμηση των διακρίσεων. Απαιτείται επιπλέον η υιοθέτηση και εφαρμογή κατάλληλων και αποτελεσματικών πολιτικών, μέτρων και δράσεων οι οποίες θα πλαισιόνουν και θα εφαρμόζουν τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις και οι οποίες θα ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε περιπτώσεις παραβιάσεών τους.

Τα δικαιώματα στην ισότητα και τη μη διάκριση: ποιες είναι οι υποχρεώσεις των κρατών στο διεθνές δίκαιο;

Τα δικαιώματα στην ισότητα και τη μη διάκριση αποτελούν θεμελιώδη συστατικά του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατοχυρωμένα στην *Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων* και βρίσκονται στον πυρήνα όλων των διεθνών πράξεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων του *Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα, του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και της Διεθνούς Σύμβασης για την Κατάργηση κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων*. Βασιζόμενοι σε αυτά και άλλα διεθνή νομικά πρότυπα, η **διάκριση** μπορεί να οριστεί ως **οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμός,περιορισμός, ή προτιμηση, που βασίζεται σε έναν ή περισσότερους προστατευόμενους λόγους και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την ακύρωση ή παρακώλυση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή άσκησης, σε ίση βάση, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών ή την αποτροπή της ίσης συμμετοχής σε οποιονδήποτε τομέα της ζωής που ρυθμίζεται από το νόμο.**

Η θέσπιση, επιβολή και εφαρμογή από τα κράτη συνολικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση των διεθνών υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου και του σεβασμού, της προστασίας και

της εκπλήρωσης των δικαιωμάτων στην ισότητα και τη μη διάκριση για όλους. Η υιοθέτηση συνολικής νομοθεσίας κατά των διακρίσεων είναι επίσης κλειδί για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, δεδομένου ότι η εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων και η προώθηση της ισότητας βρίσκονται στον πυρήνα του διεθνούς πλαισίου δικαιωμάτων των μειονοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της Διακήρυξης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων που ανήκουν σε Εθνικές ή Εθνοτικές, Θρησκευτικές και Γλωσσικές Μειονότητες.

Τα δικαιώματα στην ισότητα και τη μη διάκριση συνεπάγονται τόσο αρνητικές όσο και θετικές υποχρεώσεις για τα κράτη στο διεθνές δίκαιο. Τα κράτη πρέπει να υιοθετήσουν νόμους που απαγορεύουν όλες τις μορφές διακρίσεων και να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα αυτής της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης λεπτομερών κανόνων, θεσμών και διαδικασιών για την επιβολή και εφαρμογή των δικαιωμάτων στην ισότητα και τη μη διάκριση, καθώς και τον καθορισμό σαφών υποχρεώσεων για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων τόσο των ιδιωτικών φορέων όσο και των δημόσιων αρχών. Επιπλέον, τα κράτη πρέπει να υιοθετήσουν θετικά μέτρα που έχουν σχεδιαστεί για να προωθήσουν την πρόοδο προς την πραγματοποίηση της ισότητας και της συμπερίληψης για όλους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν αντιμετωπίσει ιστορικά και διαρθρωτικά μειονεκτήματα και περιθωριοποίηση.

Τι περιλαμβάνει η συνολική νομοθεσία κατά των διακρίσεων;

Τα τελευταία είκοσι χρόνια, έχει διαμορφωθεί μια αυξανόμενη παγκόσμια συναίνεση ως προς την ανάγκη για υιοθέτηση συνολικών νόμων κατά των διακρίσεων, όπως κι ως το περιεχόμενο και τα βασικά στοιχεία αυτών των νόμων. Τον Δεκέμβριο του 2022, το Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR) και το Equal Rights Trust δημοσίευσαν το***"Προστατεύοντας τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων: 'Ενας Πρακτικός Οδηγός για την Ανάπτυξη Συνολικής Νομοθεσίας κατά των Διακρίσεων"***, τον πρώτο ολοκληρωμένο και περιεκτικό οδηγό του ΟΗΕ σε αυτόν τον τομέα του δικαίου. Ο οδηγός αυτός εξηγεί ότι οι συνολικοί νόμοι κατά των διακρίσεων πρέπει να:

- **Απαγορεύουν όλες τις μορφές και εκφάνσεις διακρίσεων** με βάση έναν εκτενή και ανοιχτό κατάλογο λόγων και σε όλους τους τομείς της ζωής που ρυθμίζονται από το νόμο, συμπεριλαμβανομένων φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής, γηγενούς ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας, ηλικίας, γέννησης ή κάθε άλλης κατάστασης
- **Παρέχουν σαφείς ορισμούς όλων των μορφών διακρίσεων** που να είναι συνεπείς με τους ορισμούς που αναγνωρίζονται στο διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων: άμεση διάκριση, έμμεση διάκριση, παρενόχληση, άρνηση εύλογων προσαρμογών, αποτυχία διασφάλισης προσβασιμότητας, διαχωρισμός και θυματοποίηση.
- **Προστατεύουν από διακρίσεις σε όλους τους τομείς της ζωής που ρυθμίζονται από το νόμο**. Τόσο οι δημόσιοι όσο και οι ιδιωτικοί φορείς έχουν την υποχρέωση να απέχουν από και να προλαμβάνουν τις διακρίσεις.
- **Επιτρέπουν, απαιτούν και προβλέπουν ρητά την υιοθέτηση θετικών μέτρων** που έχουν σχεδιαστεί για να προωθήσουν την πρόοδο προς την ισότητα για άτομα και ομάδες που βιώνουν ή εκτίθενται σε διακρίσεις και μειονεκτήματα.
- **Ενεργοποιούν τα δικαιώματα στην ισότητα και τη μη διάκριση** τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική σφαίρα, καθιερώνοντας υποχρεώσεις ισότητας, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων για την διασφάλισην της προσβασιμότητας σε όλους.

- **Προβλέπουν αποτελεσματικά ένδικα μέσα**, συμπεριλαμβανομένων κυρώσεων που πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και ανάλογες,· αναγνώριση, αποζημίωση και αποκατάσταση για τα θύματα· και άλλα σχετικά θεσμικά και κοινωνικά μέτρα.
- **Εγκαθιδρύουν τις απαραίτητες διαδικαστικές διασφαλίσεις και προσαρμογές** για να διασφαλίσουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της πρόβλεψης για αντιστροφή του βάρους απόδειξης μετά από μια εκ πρώτης όψεως περίπτωση διάκρισης που έχει υποβληθεί από έναν καταγγέλλοντα και της πρόβλεψης για την απαγόρευση της θυματοποίησης.
- **Προβλέπουν την ίδρυση ανεξάρτητων, εξειδικευμένων και προσβάσιμων φορέων ισότητας** με επαρκείς πόρους, λειτουργίες και εξουσίες για να εκπληρώσουν την εντολή τους να προλαμβάνουν τις διακρίσεις και να προωθούν την ισότητα.
- **Προβλέπουν την υιοθέτηση άλλων μέτρων εφαρμογής που είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών του αποκλεισμού, των διαρθρωτικών διακρίσεων και για την προώθηση της ισότητας**. Αυτό περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών για την ισότητα και τη μη διάκριση, καθώς και τη εφαρμογή διαδικασιώναξιολόγησης των επιπτώσεων τους στην ισότητα, σε όλες τις πτυχές του δημόσιου δικαίου και πολιτικής.

Προστατεύοντας τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων: Ένας Πρακτικός Οδηγός για την Ανάπτυξη Συνολικής Νομοθεσίας κατά των Διακρίσεων

Ο οδηγός ***«Προστατεύοντας τα Δικαιώματα των Μειονοτητων: Ένας Πρακτικός Οδηγός για την Ανάπτυξη Συνολικής Νομοθεσίας κατά των Διακρίσεων»*** παρέχει σαφείς, ολοκληρωμένες και έγκυρες κατευθύνσεις σχετικά με τους νόμους που πρέπει να υιοθετήσουν τα κράτη για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους να σέβονται, να προστατεύουν και να εκπληρώνουν τα δικαιώματα στην ισότητα και τη μη διάκριση.

- Ο Οδηγός είναι διαθέσιμος διαδικτυακά στα Αραβικά, Κινέζικα, Αγγλικά, Ιαπωνικά, Πορτογαλικά, Ρωσικά και Ισπανικά εδώ: **https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/protecting-minority-rights-practical-guide**
- Μπορεί επίσης να αποσταλεί σε έντυπη μορφή κατόπιν αιτήματος (ελάχιστη παραγγελία 30 αντίτυπα).
- Η μετάφραση του Οδηγού στα Γαλλικά και Κορεατικά βρίσκεται σε εξέλιξη, με την έκδοση να αναμένεται το 2024.
- Διαδικτυακές παγκόσμιες ενημερώσεις είναι διαθέσιμες σε διάφορες γλώσσες κατόπιν αιτήματος.
- Για κυβερνήσεις, νομοθέτες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή άλλους ενδιαφερόμενους στην ανάπτυξη ολοκληρωμένης αντι-διακριτικής νομοθεσίας, παρακαλείστε να επικοινωνήσετε με τον Claude Cahn (claude.cahn@un.org) και τον Jim Fitzgerald (jim.fitzgerald@equalrightstrust.org).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των μειονοτήτων, την ισότητα και την νομοθεσία κατά των διακρίσεων επισκαφθείτε αυτόν τον ιστότοπο:

https://www.ohchr.org/en/minorities/minority-rights-equality-and-anti-discrimination-law